

Передплата

на «РУСЛАНА» внісність:

в Австрі:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополуни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндоґо. — Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Лемент „Дѣла“.

Сильний мабуть був удар в лице, який завдало «Просьвіті» общество ім. Качковського на зборах в Самборі, бо «Дѣло» дуже розжалобилось, а розжалобившись — заплакало рісними слезами дитини. Плач при такій нагоді вправді смішний і недостойний «мужів», що стоять на чолі табору грізної, неустрашимої опозиції народовецкої, але — так не сталося! Удар заболів! А в таких случаях Русин сідає звичайно на горбочку і голосить над своєю «щербатою долею»... Довгий лемент «Дѣла» переповімо вірно, хоч лише в скороченю, щоби не дуже зворушити чутливі душі рускої суспільности.

»Сумна, справді сумна наша доля! — заридало «Дѣло». Від 1848 р. минуло п'ятьдесят літ, а ми? Ми не прийшли ще до розуму! Зразу питали себе: хто ми? Пізнавши, що ми ні Поляки, ні Москалі, стали сваритись о правопись. В колісці були вже фільольоґами. А симчасом робота стояла. На щастє виросло нове покоління, сьвідоме своєї народности, повне горячої любови до свого, повне пожертвованя, трудяче, що з жаром взяло ся за позитивну роботу для добра свого нареду, розуміє ся, на національних руских основах. Повстали народовці.»

»Дѣло« звиняє ся на сїм місци за те, що в дальших своїх тренах ужие слова «московфіл», оправдуючись тим, що «тверді» самі стали кликати себе тим іменем в найновіших часах і плаче дальше:

»Закипіла борба з «московфілами». А була се борба дуже завзята! Пробувано вправді кількома наворотами помирити ся (коли, хто і де? — «Дѣло» не каже, а ми

не знаємо). Але — тут капнула велика сле- за — заходи ті розбили ся о зарозумі- лу буту москвофілів!«

Пожалувавши з щирої душі над сими — здає ся — приватними і секретними заходами помиреня народовців з москвофілами, «Дѣло» так дальше падькує:

»Скоїлось друге нещастє. Між Русинами повстало сторонництво, що плюнуло на народність і віру і з жаром накинуло ся на церков і духовенство. До сего нещастя прилучило ся відтак третє...«

Ми догадувались, що сим третим нещастєм буде «нова ера», проголошена пос. Романчуком, а звеличана в своїм часі «Дѣлом». Так ні!

»Третим нещастєм — каже «Дѣло» — був «новий курс» в політиці, бо?... Бо з ним упали на галицку Русь всякі, добре всім знані благодати. Що-ж було дія- ти народовцям в тій критичній хвилі? — питає «Дѣло», і відповідає: народовці могли іти або самі — своєю дорогою, або — проти новокурсної руско-польської консолі- дації ратуватись консолідацією з так зв. «твердим» (Тут вже не ужито імени: «московфіли»).«

Здавалось би, що поратувавшись москвофілами «Дѣло» напише: »З того ча- су галицка Русь віджила на ново, скрипла, розрослась і сказала собі: Wir Branden- burger fuerchten nur Gott! Так ні! Не з тої бочки зачерело «Дѣло». Оно вправді каже, що не боїть ся так дуже споудки з москво- філами, бо «теория їх о єдности руского народа і рускої мови з народом велико- руским не має ніякого значіня», але оно затрівжилось тим, що москвофіли «го- дні спинити нашу просьвітну і еко- номічну роботу».

»Дѣло« бачить мабуть докладно, що «ратунок» сей має свої манкаменти, бо

обезсиляє народовців і їх програму, бо підриває просьвітну та економічну (ми до- дамо: національну і політичну) їх ро- боту; що ратунок сей значить одно, що зійти з дощу під окар. Але «Дѣло» уміє себе сейчас потішити надїєю, що «консо- лідація народовців з москвофілами не бу- де мати таких грізних наслідків, які вийдуть чи вийшли з «нового курсу». Ну! і тут треба було сказати, що аж за «нового курсу» Польща стала польщити наших дітей, Русинів вислати на Мазури, давити Русь з всіх боків і майже при- кладати їм ніж до горла!« Шкода лише, що «Дѣло» не додало: за «нового курсу» негує Польща Русь так само, як наші москвофіли, з котрими ми сконсолідовали ся на те, щоби з «матери здерти полатану сорочку».

Ба ще і в тім лиху — каже дальше «Дѣло»,—що Польща найшла собі в горстці інкамерованих Русинів поміч і тих Русинів рекомендує перед сьвітом яко законних за- ступників руского народу... «Дѣло» волі- ло би мабуть, що-б такими законними за- ступниками були наколи вже не Марков і Дуда, то бодай ті, що підписали послідне пропамятне письмо до цїсаря.

Але найбільшу грижу має «Дѣло» з «старшиною» москвофільскою! Оно каже:

»Тверде сторонництво не таке скрізь погане, а погана его видна старшина, котра в новіших часах чванить ся своїм москвофільством.»

Отсе чваненє заболіло найбільше редакцію «Дѣла». Виходить з того, що якби ся «видна старшина» не чванила ся своїм москвофільством, то можна би москвофілам з провінції («твердим») кинутись безпечно на шию. Сим неначе піддає «Дѣло» москвофілам мисль: будьте собі

20

За батькову вину.

Сьвяточне дідове оповіданє.

Написав Олександр Катренко.

(Дальше.)

А скільки-ж добра чужим людям робив! Істнує слово у нас «добродій», але де знайде-ть ся чоловік, до котрого це слово можливо-б було цілком, як є, приложити? Вас тут богацько, але отже скажіть мінї, чи знає хоч один з вас такого? Мовчите. Ото-ж то й то. А до мого Миколи Опанасовича «добродій» цілком щільно притуляло ся. Ото-ж і погадайте. Що з нього був за чоловік. Де було убожество, де сирітство, де яке-б то не було нещастє, там був і Микола Опанасович, там усюди за нього Богови молили ся. Хіба тільки було не знає, то тоді не до-поможе чим його сила, чим змога. Та ще як і по-магав! По Божому, по сьвятому Письмі, як Христос людям заповів. Лівою рукою давав, щоб права й не знала про те. Щоб він було поупетив кого що попрохати у себе! Ні, він й за гріх великий те почитав. Сам заздальєгїд запобігав усякому. Іноді, як можна йому було так зроби-ти, то й не знали навіть, відкіля і хто сипле ту благодать. Ось як! Це не то що, як звичайно наші добродії дають й дяки безпримінної собі,

не то дожидають, але й вимагають, а то ще до того й слави: чинів, цяцьок, ордерів і шляхот-ства тим заробляють, аж инуть ся. Ні, Микола Опанасович ховав ся сам від себе, яко мога силкував ся не визначати себе, своєї добродій-ности. По всяк час за дня всякого у нього була змога помочі. Як вдовиця, та ще з малими дітьми, хлібом, топливом їй пособить, хату по-криє, оправить, двір обгородить, поле поможе й засїяти і з нього зібрати, податки заплатити. Так кому, хто дивив ся в якої лихої години, що так і стереже вона усякого, зубожіє й мусить йти у бідкарі аж до смерти, бо легко тільки, мовляв, оступити ся, а поправити ся, Боже, як трудно і як коли й кому, то й зовсім неможли-во, він піддержить, підопре такого: й гроший дасть і так допоможе й гляди знов на ноги по-ставить, знов на житє чоловіче живого мерця настановить. Он які були його дії на тій стежці. Це не милостиня, не копійки, кинуті від свого нетреба, або, кажу, через бажанє собі слави, ні то чисте, справедливе добродійство, сьвяте коханє людий. Не було-ж і людини, котра-б, знаючи його, не поважала-б його.

Еге, і не так поважали, як тепер сього-часних отих добродіїв, імення їм легїон: в вічі, то того, й такі й сякі, а за очі, то лають й суд-ять і нарікають на них. Ні, Миколу Опанасови-ча і за очі і в вічі всяк почитав, любив. Вибра-ли його церковним старостою у нас у Писарівці й довго, довго він ним був, літ мабуть з трид-

цять. Дві медалі на шию йому почипили, одну срібну, другу золоту. Нову церкву він збудовав, замість старої, малої й деревяної здорової цеглянї зробив, оту, що й тепер стоїть вона. Укра-сив її, обдаровав, що вона стала такою, якою і тепер її бачите. Кажу, по матері пішов. Бого-мільний, богобоязливий і Бога кохающий був чоловік. Мабуть і умер би в тім своїм урядї і поховали-б його з почетом, як і заслугував він у церковній службі, як би не схопила ся над ним шуря-буря. Таке лиху впало на його сіду голову, таке лиху, що й подумати страшно. Невимовне важке лиху! Господню кару довело ся йому нещасному прийняти, хоч і не за себе.

XIV.

І от що, скажіть, чудно: скільки Микола Опанасович і як було не тратив ся на своїй до-бродійні дїла, а ніколи анї на ледві не подавав ся у своїому достатковї. Навпаки все більш і більш було богатїв. Одно віддасть, а тут йому ще й у десятеро не відси, не відти вже й є. Так щастило йому у всякому, аж не по люд-ському. Як не кажіть, а Господь йому так да-вав. Що було не зробить, чи в господарстві, чи так де й на боці коли небудь, все йому прибу-ток й прибуток. Часом таке витворяв, що інчий і масток до того діла, навіть шахрай й те по-пасував ся-б, а він був без знаня, візьметь ся, перехрестившись, і вийде добре: й йому щастя і анї кому анї лиху. І собі заробив і других

в душі москалями, ширить теорію тотожності Русі з Москвою, підривайте і далі всяку просвітну і економічну нашу роботу, ведіть нас в Калугу, ми все вам простимо, ми останемо вам вірними, тільки — тільки не кричіть так голосно, що ви москвофіли, не чваніть ся тим по «Петерб. Ведомостях», не кажіть, що ви «настоящі Росіяни», не признавайтесь устами Вергуна, що ви берете рублі на пропаганду московщини посеред австрійськими Русинами, бо?... Бо се поведене ваше може компромітує? Бо се поведене вашої «видної старшини» відстрашує народців від консолідації, а консолідація наша з вами, се, як знаєте самі, наш одинокий ратунок проти «новокурсників». Ось возьміть собі примір з провінційальної «тверди». Майже вся «твердь» по краю говорить чисто-народною мовою, відзначає ся твердим патріотизмом в народній (?) роботі (підриваючи її), а хилить ся до москвофільства (але таки хилить ся, хоч не чванить ся) лише... лише завдяки Польщі і з антагонізму до неї (?). «Твердь» по краю добрі люди, тільки трохи сліпі. Вони в кождім йорчику добачають твердиню Русі, хоч не знають, де той йорчик покласти. Вони говорять: «господине» і «моє почтеніє», бо не суть фільольогами; вони виписують «Галичанина», бо «Дъло» — захне їм Польщою. Вони навіть в позиточних ділах добачають польську хитрість. «Твердь» провінційальна — кінчить «Дъло» — хоч патріотична, але — нерозумна. А нерозумна она по тій причині, що ваша публіцистика удержує її в сліпоті. Хоч ми народовці розходимо ся кардинально з вами в «неоднім», але ми мусімо з вами держати, бо нас твердих і мягких, україно- і москвофілів здавлять ті, що напосіли ся на наше житє. Як оборонимось проти Польщі, то буде час розправити ся між собою. Ми не знаємо вправді, чи були які раста сопвента межі нами а вами при консолідації? Але знаємо те, що не було фузії. Ми мабуть умовили межі собою роз'єм. Обі сторони мали зложити хвилево оружє, а звернутись проти спільного ворога. На таких вимінках опровадили ми льояльно з вами ювілей знесеня панщини. Ми і на даліше хочемо іти з вами льояльно. Ми не зважали нераз навіть на напасти вашої праси, ми для святаго спокою дивили ся на не одно з вашої сторони крізь пальці — а ви?...

І тут заруло вже «Дъло», як дівка по козаку, з нагоди, що в Самборі так збезчещено «Просвітну». Оно і каже: «Збори общества ім. Качковського від давна скликають ся мовби (?) на те, щоби ужити

ані обманів, ані скривдів, ще й їм перепало Чисто, кажу, як з води те все до нього плило. Навіть така Божа поміч, аж виразно іноді визначала ся. Недорід оце поусюди. Посох хліб; чисто все навколо, а у нього нива як золото. Прийшла полоосою хмарка, розлила ся як раз над його земелькою вволю і урожай у дїда!

От про сімю його не можна було сказати того. Там у нього не видно було руки Божої. Ще спочатку, то й нічого собі буцім, було й он як гаразд, а потім і пішло й пішло. Жінка вдала ся як раз йому під пару: гарна, смирна, трудяща, роботяща і добра. Послав йому на радість Господь і діточок. Знайшов ся синок, а років через три ще й донечка уродила ся. Все-б здаєть ся, бачте, добре. Але прожив він щасливо, втішаючи ся сімєю, років з сім чи з вісім, а опісля й почало ся. Перш у нього вмерла жінка. Сказати-б не від чого занедужала, недовго похворала й несподівано преставила ся. Ні баби, ні діди нічого не помогли. Ні шептання, ні зілля, ні коріння і інчі ліки, нічого не подіяли. Молобні й обідні наймав Микола Опанасович і те не пособило. Вмерла, однаково як би нічого того й не було. Сумирно і покійно Микола Опанасович те перше своє нещастє, ту важку згубу. Важко йому було, але про те аві жалкуваня ніякого, аві варіканя ні на Бога, ні на свою

собі до схочу на «Просвітні», хоч се товариство вас не чіпає, а заслугами своїми оціле небо висше від вашого общества. По що нападати на нас і лаяти нас по коршемному? А жаль наці до вас тим більший, що на зборах не уступив ся за нами о. Калужняцкий, ініціатор консолідації і член руского красового виборчого комітету, та ще з своєї сторони доложив дещо. Жаль тим більший, що не взяв нас в оборону Богд. Дідицкий, Голова общества, член руского комітету виборчого і заступник председателя спільного езекутивного комітету руского — значить один з голов консолідації».

Пожалувались з глибини душі, «Дъло» отерло собі слези і набравши духа і відваги, спитало москвофілів: «А може вам вже наскучилась згода? Як так, як не хочете вже даліше бавити ся в консолідацію, то ми скажемо вам — тут «Дъло» вже стануло на задні лапки: ми скажемо вам, що ви — то ще не народ! Народ і переважна часть єго провідників вже прозріли, позбудуть ся вас а підуть з нами! Наміркують добре, поки час, бо — зірвемо з вами?... ні, бо — не туди дорога...»

До сего лементу побожного «Дъла» коментар злишний. Прочитавши сей плач, ми нагадали собі «Пархимове сніданє» Основяненка. Дістав Пархим від жінки дві копійки, пішов купувати ласоців, думав раз в житю гей пан попоїсти сластьонів та купив вкінці — хріну. Сів на горбочку за містом, жовав-жовав неначе присмачки, аж поки не залив ся слезами. Так і з «Дълом» і з єго сконсолідованими народовцями. Хотіли раз запанувати на Русі, хотіли мандатів, зайшли до Маркова, купили сконсолідованого хріну, погризли трошки, за вертіло в носі, а тепер — заплакали... За пятьдесят лїт ми дійсно не прийшли ще до розуму! (Слова «Дъла», виняті з статі з 15. вересня, надписаної «Не туди дорога!»).

Емеритальний фонд?

Що дїє ся з емеритальним фондом артистів руского театру? — питає нас дописуватель з Яворова. — В дівочім заведеню сест. Василянук в Яворові находять ся діти бл. п. Андрія Стечиньского. Одна панночка записана до шестої класи, друга, молодша до третої. Як ми довідали ся, мати платить за кожду з них по зниженій цїні 8 зр. місячно за ціле удержанє і науку. Є се дуже скромне винагородженє і сестри Василянки, котрі може в житю не бували в театрі, висєвідчили велике добродїйство для вдовиці по акторі-ветерані. Але тота вдова має всего 30 зр. місячної пенсії і мусить ще,

долю, ніхто від нього не почув. Тільки й його, що іноді, та й то порідко, у отвертости кому скаже:

— Що ж, така воля Божа! За батькову вину мабуть Милосердний карає!

А ніхто не знав і не догадував ся, на яку то батькову вину він натякував. Вдруге одружити ся не хотів. Не любив і навіть, як і казали йому за те.

— Міні діточок Господь дав, ото моя і сім'я і дружина й все. За них треба гадати, про них піклувати ся, а не про себе, — було відріже він. І скаже те хоч і твердим, покладним голосом, але без серця, ще й додаєть: — Одружити ся, бач щоб себе задовольнити не на довго, але подумайте, що з ними маленькими станеть ся. Мачуха, як мачуха, по всяк час мачуха: не любити-ме їх, гнітити-ме. Еге, і сама грішити-ме й мене під гріх підводити-ме. Правда моя, чи ні? Ото-ж то й є! А я того не хочу і бою ся навіть нього. Така відмова була в нього задля всіх хто, а їх знаходило ся богацько, лїзли до нього таку раду радити. Відкаже було оттак і замкне глотку хоч кому, всякому.

Даліше буде.

як зачуваємо, вижити коло себе третю донечку. Чи виділ «Рускої Бесіди», котра піднялась високого обовязку опіки і проводу над театром, не схотїла би прилучити ся до добродїйства сс. Василянук і платити сю невеличку суму, котра однак бідній вдовици забирає більшу половину єї місячної платні? Прецінь є якийсь емеритальний фонд для артистів, а бл. п. Стечиньский служив через двацять кілька лїт рускій сцені. Коли не на емеритуру, то заслужив бодай на запомогу для сиріт по собі. Ветид був би для цілої рускої суспільности, а передовсім для «Рускої Бесіди», коли-б ті діти звели ся в поневірці.

Вже то справа п. Стечиньскої була раз предметом прилюдної дискусії. Повиеша допись спонукуює нас ще раз вернути ся до неї.

«Dem Mimen flucht die Nachwelt kein» Kränze» сказав Шілер — а єго слова сповнили ся на бл. п. Стечиньским так жестоко, як може і не думав геній. Могила покійника на золочівськїм кладовищі поросла диким хабазом а простий, деревляний хрестик ледви показує місце спочинку того народного тружденника. Вдова по небіжчику мусїла незабавки у чужині шукати хліба для себе і для дітей, а коли повернула з Росії, не хотїли єї назад прийняти на ту сцену, де єї муж ціле житє працював і був підпорою і найвизначнійшою силою тої сцени. Ще богату часу потече у море минувшости, нїм руска сцена дїжде ся другого Стечиньского.

Що-небудь би мали члени виділу «Рускої Бесіди» против особи вдовиці по бл. п. Стечиньским — бо тут очивидно може бути бесіда тільки про особисті амбіції поодиноких членів виділу — всеж они повинні здобути ся на стілько обективности, щоби безристрастно рїшати справи театру. Сего може домагатись від них загал, що преддержує сю інституцію, сего домагає ся від них їх становиско, яко управителїв публичних фондів. Кривда п. Стечиньскої не даєть усправедливити ся тим, що она нездїбна на зцену, становить «балаєт» для товариства. Коли приватний підприємець дир. Біберович не чув того «балаєту», через кільканацять років затрудував п. Стечиньську і був з неї задоволений, то вже те саме противить ся такому поглядю наших «знатоків» театру. А про єї особу свідчить добре хоть би ся обставина, що мимо злиднів, скажїм отверто, мимо крайної нужди, яку она переходила за тих цївтретя року по смерти мужа, одиноким старанєм п. Стечиньскої було вихованє і образованє дітей. За той час єї старша донька посунула ся о дві класи висше з дуже добрим успїхом, а середуща розпочала науку і нині ходить до третої класи. Чи-ж се не надлюдске висилєнє і не гідна поважаня заслуга матери-вдови, котра на місяць мала на йбільше 30 зр., а часами разом з дітьми не мала що вложити в уста? Через ті два роки она мусїла сама скитати ся, а доньку таки образувала в Станиславові і платила на єї удержанє.

Тож цілком слушно питає ся автор дописи: Де є емеритальний фонд? На що призначений капітал? Чи-ж не був би се найкраснійшій ужиток того фонду, причинити ся до вихованя сиріт по акторі-ветерані? Яке инше може бути єго призначенє? Зі всіх акторів, які тепер є при рускій сцені, жаден не має більше, як пять лїт служби. Один хіба п. Шеремета може мати найбільші вигляди на будущу емеритуру, бо вже через десять лїт належить без перерви до рускої сцени. Але і для него ще далекий час до вислужених лїт. А тимчасом дивить ся загал, видять і члени театру тяжку муку вдови, що за 14 зр. мусить жити цілий місяць і ще працювати від рана до ночи на сцені, бо решту своєї марної пенсії мусить відсалати дітям.

Се може хіба пониженє принести для інституції а знеохочєне для єї членів, у котрих ще живе память знаменитого актора і ревного тружденника бл. п. Стечиньского. Тому, коли нема способу із субвенції заопікувати ся сиротами, най те сповнить емеритальний фонд!..

Вісти політичні.

Під враженням великої втрати, яку поніс цісар і вся держава, успокоїлись тут і там політичні пристрасті. В деяких дневниках партійних появились поклики до умірености, компромісів а навіть уступств. Коби се не лише хвилеві прояви! І так доносить Reichswehr — як каже з добре поінформованого жерела — що парламент забере ся вже до роботи, стане активним. Дня 20-го має іменно зібрати ся виконавчий комітет правди і — очікують (?), що з тої сторони вийде почин до порозуміння з правдою. Гр. Тун мав би на першій засіданню сесії внести справлений начерк закону языкового і рівночасно (?) звести языкові розпорядження. Хоч Reichswehr ручить, що єї відомість походить з доброго жерела, то таки сей modus operandi не видає ся нам відповідним. Проти компромісу чи зближення правди до лівих не мали-б ми нічого замітити. Але гр. Тун не міг би звести языкові розпорядження в хвили, коли би зложив на стіл посольської палати лише проєкт до языкового закону. Що-ж обовязувало би за той час, заким би парламент ухвалив языковий закон? Гр. Тун чейже сам сказав офіційно, що він лише тоді відкличе языкові розпорядження, як прийде до порозуміння межі інтересованими сторонами, с. є. як вже а ргіогі обі сторони згодять ся на евентуальний закон.

Праска Bohemia дивить ся инакше на ситуацію, не так рожево. Она не вірить в залишене обструкції і в активність парламенту. З другої сторони доносить, що др. Кайцль в часі свого побуту в Празі успокоїв Чехів що до можливости знесення языкових розпоряджень і подав (?) Чехам надії на те, що гр. Тун прийме ся вже з всю енергією за якісь (?) більше рішучі средства, ніби то за зміну конституції. Всі ті вісти треба проте приймати з резервою. Они не виходять з правительственных кругів, а просто з интенцій поодиноких партій.

Против анархістів з причини остатнього убийства виступає опінія цілого світа з зазивом, щоби держави приступили до міжнародної акції охорони против їх нелюдських ідей. Почин до конференції в справі анархістів має вийти зі сторони Німеччини, котра зверне ся в тій справі до всіх правительств европейских держав. Ся конференція мала би відбутися ще перед конференціями в справі розброєня.

В справі розброєня держави тридержавного союзу дали вже відповідь на російське запрошенє до конференцій. Відповідь майже однозвучна. Держави заявляють готовість взяти участь в конференціях, а при тім уважають за певну річ, що підставою їх буде всесторонне удержанє міжнародного стану посіданя. Англія виразно мала застережи собі, щоби не раджено над жадною біжучою, міжнародною квестією, але виключно над гуманітарною стороною ограничення зброєня. Також і Сполучені Держави мали переслати таке саме застереженє. З Царгорода доносять, що турецьке правительство мало уповажнити свого амбасадора в Петербурзі, щоби на царський проєкт в справі розброєня дав відповідь, що порта з причини послідної війни мусить доповнити свое зброєнє. Удержанє дотеперішної збройної сили відповідає широким просторам держави і служить не до заціпки, але до удержаня status quo. Порта готова взяти участь в конференціях, але бажає наперед пізнати їх програму.

Новинки.

— **Перед домовиною цісареві.** У Відні на товпи людей нечуваний. Всюди продають фотографії, образи і кореспондентні карти з обличчєм цісареві. Поліція зарядила як найдальше ідучі средства осторожності, головню з причини анонімних листів, що виражають обаву перед замахами анархістів. В пятницю перед полуднем розійшлась навіть вість, що баварський регент кн. Люїтпольд згинув. Зі всіх сторін дошитувано ся, чи то правда. Поголобка дійшла навіть

до двірських кругів і викликала велике занепокоєнє. Віднесено ся до Монахії і одержано відповідь, що то неправда і що кн. Люїтпольд прибуде в суботу на похорон цісареві.

Стіни костела, де лежить тіло цісареві, обиті чорним сукном, а яко єдина окраса висять герби домів Габсбургів і Вітельсбахів, повязані з собою латинським написом: «Elisabetha, Imperatrix Austriae 1898». Душну атмосферу святині проникає запах цвєтів і безчисленних воскових свєчок. На катафалку лежить дубова домовина, що містить в собі домовину металеву з тілом. Вправді віко металеві домовини є скляні, однак лиця, ані тіла цісареві не видко, бо зверхна дубова домовина щільно замкнена. Торжественну тишину в костелі переривають що хвилі молитви свьятичів, що відправляють по черзі богослуженє. Неначе викуті з каменя постати, стоять неподвижно по обох сторонах домовини гвардисти: австрійські з добутими шаблями, угорські в червоних долманах. У стіп домовини дві законниці, затоплені в молитвах. Над домовиною в горі розпнято чорний балдахин.

В пятницю о годині 7-ій рано розпочав ся рух при брамі: то депутатиї прибули з вінцями. Перший явив ся маршалок Галичини Станислав гр. Бадені з двома членами краевого Виділу, відтак б. президент міністрів кн. Віндішгрец, посадник міста Відня др. Люегер, президент міністрів гр. Тун і т. д. Двірські урядники порядкували зложені вінці, котрі росли в нескінченість. Чудесна мозаїка барв і форм. Кождий вінець окрасий, величавий, дорогий. Кождий становить артистичне діло, на яке лише штука огородничя і смак можуть здобути ся. Росливість цілого свьита знесено тут у стіп погибшої неповинно жертви. Запах цвєтів одурює змисли.

Пріступ до костела дуже утруднений. Легітимації одержало лише незначне число людей. Для дневників зарезеровано тільки пів години. Впускали їх однак лише за умовлєнням тайно гаслом, що звучало: «Journalist — Burg-hauptmannschaft». Публику впускали до костела відділами по 30 до 40 осіб. Уже около 10. рано зібрало ся перед костелом понад 10.000 людей. Коли о 5-ій пополудні костел зачинено, десятки тисячів чекали на свою чергу надармо.

— **Стріча цісара з домовиною.** Як вже звісно, цісар чекав на тіло цісареві в замковій каплиці. Потрясаюча і до глибини душі зворушаюча була сцена в хвили, коли двірська служба внесла тіло до каплиці. Цісар з двома архикнягинями і архики. Францом Сальватором стояв в сїнях бурґу. Коли вісьмох людей взяло домовину з каравану на барки, цісар поблідши, стояв як вритий і дивив ся неподвижно на домовину. Відтак зворушений укляк з обома дочками і плакав. Коли тіло покровлено, цісар вибухнув голосним плачем, розпростер рамена і так зломаний упав на домовину. Обіймаючи єї раменами цілий потонув в горячих слезах і поцілував домовину два рази. Всі присутні розплакали ся на сей вид в голос. Коли цісар опускав каплицю, приступив до гр. Старай, товаришки цісареві в Женеві, і запитав ся: «Чи цісарєва дуже терпіла?» Відповідь була: «Думаю, ні. Цісарєва попала на хвилю в обморок, зітхнула, а відтак спокійно віддала духа».

— **Жалоба у Львові.** В суботу, в день похорону цісареві Елисавети, відправив о 9-ій годрано в церкві св. Юра о. крилошанин Мартин Пакиж помпнальне богослуженє. На улицах і площах у Львові всі ліхтарні окрито чорною газою а в часі, коли у Відні відбував ся похорон, їх засвєчено. Шкільна молодіж вільна від науки. Так само в многих урядах перервано урядованє. В єудах роззирали, призначені на суботу, відкликано. Від год. 4. до 5-ої відзивались по всіх церквах і костелах дзвони. В многих склепах за вікнами виставлено образи і портрети цісареві з жалобними відзнаками. Деякі склепи готовлять ся на вечер до жалобної ілюмінації.

— **Убийник Люїджі Люккені** є незаконною дитиною служниці Люїджі Альбарато з Борґотаро в Пармі і незвісного батька. В р. 1874 відослано єго до дому сиріт в Пармі, звідки опісля віддано на вихованє Фонїї Люїджі, замужній Монїчі, котра до девятого року житя виховувала єго в здорових засадах. В 1884 р. віддано єго на науку до каменяра Ніказі в Варано і там перебував він до 16-го року житя. По укінченю терміну працював яко каменяр при будові залізниць з Парми до Спеція. Віддалений яко неспосібний, розпочав бурлакованє по свьїті. В 1894 р. ставив ся до війскової служби; увільнений від кари за то, що не ставив ся в властивім часі, вступив до 13 полку кавалерії Казета. Відбув кампанію в Еритреї. По повороті жертвовано єму посаду надзорця вязниці в Римі, але він того предложеня не прийняв і знов пустив ся на

вандрівку. Прибув до Льозани і тут навязав зносини з соціалістами Грайфом, Панніцою, Поррінім і иньшими, пропаґуючи чинний соціалізм. Женщина, у котрої Люккені в Льозані мешкав, оповідає о нїм так: «Люккені ніколи не розмовляв при обіді з своїми товаришами. Був дуже скритий і неприступний. О тім, що був анархістом, знали ми лише звідси, що завсєгди читав анархістичні газети, якусь італійську газету і французский дневник Pere Renard. Дневники ті читав навіть в часі їди. Стеріг ся однак запускати ся в анархістичні розмови або агітувати межі робітниками. В неділю звик був пити; тоді ставав ся говорким і брутальним. Помешканє у мене опустив в понеділок перед сповненєм замаху, отже 5-го вересня. При будові, де працював яко каменяр, зранив був собі палець. Зато дістав від заведеня обезпеченя від випадків яких 25 до 30 франків, бо заробляв з франки денно, а мав перед собою 10-днєвну неспосібність до роботи в наслідок скаліченя. Здає ся однак, що він лишив ся в Льозані і видав гроші на ріжні забави. Ми не чули о нїм нічого, аж в суботу по сповненю страшного злочину переведено слідство в єго комнати. За гроші, які лишили ся єму з одержаної винагороди, поїхав до Женєви, щоби сповнити той мерзкий злочин. Поліція не найшла важних річий. Забрала лише анархістичні газети, котрі Люккені переховував в шуфляді від умивальні, одіж та трохи білизни. Опускаючи нас, мав Люккені на собі недільне убранє.

— **Руско-народний театр,** що перебував тепер в Сокалі, представить: в неділю дня 18-го вересня «Марусю», мєльодраму в 3 діях Гр. Квітки-Основаєнєнєка, на закінченє «Прольог», музичний твір о. Матюка; вї второк 20-го «Зі ступеня на ступень», оперету в 5 діях; в четвер 22-го «Попихайло», комедию Шуткевича; в суботу 24-го «Мікадо», оперету Сулівана; в неділю 25-го «Капраль Тимко», народний образ з музикою о. Матюка.

— **Галицкі рублєхвати.** Простий злодій має часом на стілько сорому, що не признає ся до свого злочину. Другий кає ся єго і обіцєю поправитись. Ще иньший оправдує себе нуждою. Видко, що совість і етика, хоч не раз приглушені, обзивають ся в душі упавших морально людей бодай хвилеві. Не такими обявились наші галицкі рублєхвати-запроданці. Злови єго за руку на горячїм, докажи єму, що він за грїш служить ворогові свого народу — галицкий рублєхват засьміє ся тобі в очи і скаже: продають другі на свьїті свій нарід — розуміє ся і свою власну честь, — чому і мені не бути запроданцем? Я заробляю!.. Таку відповідь дав на днях в «Галичанїні» господин Верґун п. Маковеєви, коли сей не Верґуна, але цілий штаб галицких москвофілів вилловив на рублєвій «зделці» з Москвою на шкоду руского народу, поїменувавши їх і почисливши навіть, скілько котрий взяв за пропаґанду теорії обединєня Руси з Москвою. Верґун каже: «І австрійські Німці беруть германські марки. За ті марки видає Вольф свою Ostdeutsche Rundschau, а другі інституції австрійські беруть запомогі від германського S. halverein-y, Gustav Adolf-Verein-y, Alldeutscher Verband-u і т. д.» Верґуна личко не покрасніло ні крихточку при тих словах, а «Галичанин» умістив се оправданє без коментаря. Знаменна проява! А для нас той хосен, що наша москвофілська іредента призналась вже раз прилюдно до рублєхватства. Et haec meminisse juvabit. Наплюй єму в очи, він — обітре ся..

— **Самбір і «Дѣло».** В кругах львівських задивляють ся на скандаль зборів общества ім. Качковського і слабеньку оборону «Просьвіти» в статі «Дѣла» під заголовком: «Не туди дорога» так. Кажуть іменно: в Самборі Голова Голові головою голову розбив, а у Львові: Голова головою Голові в пояє поклонив ся.

— **В справі емігрантів.** Кс. Влад. Кисєлевич (Гамбург, 34, Kleine Michailiskirehe) подає до G. i. Narodow-oї вість, що на днях стрінув в Гамбургі кількох селян-емігрантів з Галичини зовсім безпомочних, котрих т. зв. Вшегпаєнгер-и визискують в невиданий спосіб і просто крадуть. Кс. К. просить проте, щоби духовні або учителі сільські давали єму з людскости для тих бідних знати, що сей або той вибирає ся до Америки на Гамбург. Встане кореспондентийна карта, а він яко член товариства Рафала заопікує ся вже емігрантом і обереже єго перед визиском.

— **Огні.** В пятницю згоріло 15 загород в Микулинцях під Тернополем. Шкоду оціняють на 35.000 зр. — Село Лешнів під Брѣдами вигоріло. Ближших вістей ще нема.

— **Нещасний упадок.** Стефан Капко, міський поліціянт в Дрогобичи, вертав з залізничого двірця і усів на даху поштового воза. В наслідок власної неосторожності упав на землю і покалічив ся так тяжко, що небавом помер.

Екстракт шпильковий

Теч та розприскувана в комнати ділає знаменито на відсвєженє воздуха.
Ціна флашки 40 кр. — Розпиляч до того 30 кр.

Головний склад в аптїці

164 198—?

Жигм. Рукера
під „Срібним Орлом“ у Львові.

— **Летарг.** Під обсервацию одеских лікарів віддано 15-літнього Болеслава Ткача, котрий за-падав що чотири доби в глибокий сон. Коли обудить ся, споживає обід і знов засипляє на яких 96 годин. Вже як 12-літній хлопчець за-нав він був в летарг, з котрого обудив ся до-перва по 25 днях.

— **Мантій в реверенді.** Поліція в Подгужи при-держала бувшого льокая Людвика Цюру, котрий перебравши за бернадинського законника звивав ся по околичних селах і в Подгужи, та збирав обильні датки. Виступав також як агітатор і підбурював против духовенства в часі недав-них розрухів. Ремесло то оплачувало ся ему не-зле. Цюра завимав з жінкою при ул. Фльорань-ській в Кракові елегантне помешкає, зложено з двох комнат і кухні. Найдено при нім сфаль-шоване свідочтво з підробленим підписом гвардіяна в Лежайську, кс. Луки Данкевича. При помочи того свідочтва Цюра збирав складки віби на лежайській костел.

— **Домородний анархіст.** В четвер в ночи до кавярні Розенштока в Кракові прийшов слухач філософії Адольф Новачинський, син радника тамошнього суду, з гімназійним професором Жулавским на партію білярду. По хвили прий-шло до них ще кілька академиків. Іли вечеру і розправляли о замаху на цесареву. При першій склянці пива Новачинський повстав з склянкою в руках і закликав голосно: «Най живе анархія! Vive l'anarchie!» Був цілком тверезий. Коли два зелізниці урядники, сидячі при столі, звернули увагу его на неумістність его оклику, Новачинський обидив їх словами і додав: «Хто не хоче зі мною пити за здоровле анархістів, той не варт шелюга!» Урядники обурені таким штубацким пописом молокососа, повідомили о тім поліцій-ного агента, що повнив службу в кавярні, і той арештував домородного анархіста. Справа буде віддана державній прокураторії.

— **145 потомків** в простій лівні полишила по-мерша перед кількома днями в 111-ім році жи-тя пані Регіна Désaner, замешкала в угорськім місті Вершец. Родина повідомила знайомих о тій страті в таких словах: «Переняті глибоким жалем, доносимо о смерти нашої матери, тещі, бабки, прабабки, прапрабабки і прапрапрабабки всім своікам і жичливим.» Слідують підписи трех синів небішки, двох доньок, 35 внуків, 19 правнуків, 12 правнучків, 3 прапраправнуків. Мати сего роду, уроджена в р. 1788, жила за п'я-сьох цесарів, а іменно: Йосифа II, Леопольда II, Франца I, Фердинанда V. і Франц-Йосифа I.

— **Перший дім з алюмінію.** В Чикаго в Аме-риці укінчево будову першого дому, вибудова-ного з алюмінію. Стіни того дому вироблені з алюмініювих плит гурбини шів сантиметра і піддержувані зелізними стовпами. Висота дому виносить 64 метри; має він 17 поверхів, а вели-канські вікна мають по 6 метрів 60 см. ширини.

— **Украдений дзвін.** З вежі костела в Широ-таві на горішнім Шлеску, невисліджений досі злодій забрав дзвін, що важив три сотнарі. Меш-канці не можуть надивувати ся, хто і на що міг дзвін украсти.

— **Шалений з заздрости.** В четвер забавляв ся 32-літній адвокат і літерат з Варшави Ле-манський з 22-літною женою Марією в гостин-ниці Турлинського в Кракові. По вечері вишли обоє на сусідні плянти в товаристві правника Ошацкого і усїли в трійці на лавочці. Нагло зір-вав ся з місця Леманський, схопив за револь-вер і стрілив 6 разів до жінки і Ошацкого. Ле-манську, поцілену в оба рамена, відвезено до шпиталю. Ошацкий легко ранений. Леманський уязнений толкує ся, що до него «щось присту-пило». Він не уміє здати собі справи. Імовірно любовна заздрість спонукала его до сего злочину.

— **Дрібні вісти.** Складки на пам'ятник цесар-вої Елисавети в Будапешті виносять вже около 100.000 зр. — Літератів в Росії, що живуть ви-ключно з пера, є після остатньої конскрипції о-коло 7800 осіб. — Сорок кістяків викопано пе-ред кількома днями на подвірю костела Фран-цисканського у Львові при будові муру. Після актив і розказів в тім мнастири мають то бу-ти кости померших ще 1714 року оо. Капуци-нів, котрі в тім місці мали свій монастир. Ко-сти зібрано і зложено на Лежайвськім кладови-щі. — З Севастополя в Росію доносять, що та-мошньому купцеви Убаровови віддано звиш пів мільона рублів в вартістних папєрах.

Телеграми.

Відень, 17. вересня. N. W. Tagblatt доносить з Леобен: На переїзджуючого до Відня італій-ського наслідника престолоа приготували анархі-сти замах в Леобен. Однак австрійська поліція дізнала ся завчасу про намір замаху і уда-ремнила злочинний напад зарядженем над-звичайних способів осторожности. Цілу лівню зелізниці в Стирії, котрою мав переїздити князь Неаполю, стерegli пильно жандарми. Двірці зелізниці були зачинені для публіки а рух то-варовий хвилево здержаний. Поліція довідала ся, що два італійські анархісти Carlo Caviglio з Vercelli і швець Tizzi з Reggio постановили

убити наслідника престолоа Віктора Емануїла в дорозі до Відня. Tizzi виїхав на зустріч кня-зеві аж до Laub Veith. Але там зараз его пізна-ли і арештували. Спільника Tizzia поліція не могла ще до тепер винайти, хотий зарядила енергічні глядана.

Відень, 17. вересня. Вчєра приїхали до Відня на похоронне торжество: король саский, король Александер сербский, великі князі Ваймарский і Ольденбургский, князь Фердинанд болгарский, князь Альберт з Болгарії, князь Алянсон. Відтак представителі голландської королевої, княжої пари Кумберлянду і короля ГанOVERу. В ночи приїхали російський амбасадор бар. Кауніст і ні-мецкий канцлер кн. Гогенлоге. Яко представи-тель іспанської королеви регентки приїде на по-хорони маркіз Міна.

Відень, 17. вересня. Італійський наслідник трону прибув тут вчєра вечером.

Відень, 17. вересня. На зустріч саскому ко-ролеви виїхав цесар на дворець зелізниці. Оба монархи обняли ся щиро і поцілували ся двічі. Король саский був дуже зворушений тим щирим прийнятем. В горячих словах висказував цесареві своє сердечне співчутє.

Женева, 17. вересня. До мешканя Люккен-нього надходять писєма з гратуляціями по при-чині его убийства. Люккені вишпєє ся, що тих людей зовсім не знає. Межи надісланими пред-метами є одна скринька, в котрій прислано 1½ метра довгий шнурок з карткою: «Для убійни-ка Люккенного».

Берно швайц., 17. вересня. Рада союзна на-раджувала ся вчєра над способами, яких треба ужити, щоби прикоротити розширенє анархії. Рада не постановила ще жадних рішень.

Париж, 17. вересня. Кілька дневників доно-сить, що міністер судівництва Larrien предло-жить нині на раді міністрів акти в справі Драй-фуса з внесенем на переведенє ревізії процесу. Ті дневники припускають, що з виїмкою ген. Цурліндена, всі інші міністри будуть голосу-вати за ревізією.

Рудольф Ачкевич

швець,

у Львові, уліця Сикстуска ч. 23. (стара почта)

поруває готову обув свого виробу, переважно для духовенства і ПП. війскових — приймає також замовлення вєліякого рода так місцеві як і з провінції.

На міру вистанє старий оказ.

201 38—52

Галицький

КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4½% на рік.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне

вирост з фабрики Ia по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. послілкох почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —

Інші товари по уміренних цінах. 76—?

РОБІТНЯ СУКОЇ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., I. п.

приймає ласкаві замовлення і виконує їх густо-вно і по приступних цінах. 35-104 НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах. Замісцеві панночки приймає напоєм шканє.

ЛЕВ НОВОСАД

(практинант віденський)

у Львові, ул. Крута ч. 7.

виконує мужєску, дам-ску і діточу обув, та-кож чоботи з холя-вами для духовенства по як найпри-ступнійших цінах

Рівєсж приймає репарації калю-шів. — З провінції вистанє ста-рий оказ на міру. 136 84—140

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенєсла ся з уліці Трибунальскої ч. I. на ул. Лукасінського ч. 4. (пло-ща Каструм), філія ул. Театральна I6.

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і випозичальня

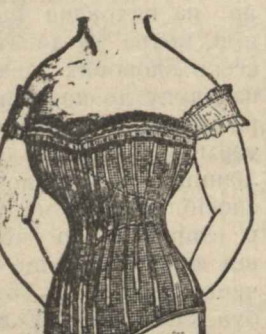
заосмотрена в вєліякі зваряди по-чавши від найбогатших до найскром-нійших. Цілі урядженя для покоїв до спаня, сальонів, їдалень і др. — Меблї оріхові, ольхові, чорні, також зелізнї і гнутї, зеркала і т. д.

Ціни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

203 41—52 ул. Лукасінського, ч. I

Горсети, рука-вички, шельки підвязки, банда-жи всіх систем

Г. ГАЛЯНТОВСКИЙ

у ЛЬВОВІ, площа Бернадинська ч. 3.

12-40